

Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 2 ta' Mejju 2023
(OR. en)

8917/23

Fajl Interistituzzjonali:
2023/0144(COD)

POLCOM 76
COEST 289
CODEC 756

PROPOSTA

minn:	Is-Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmata mis-Sa Martine DEPREZ, Direttur
data meta waslet:	2 ta' Mejju 2023
lil:	Is-Sa Thérèse BLANCHET, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2023) 245 final
Sugġett:	Proposta għal REGOLAMENTO TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL dwar il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ temporanji li tissupplimenta l-konċessjonijiet kummerċjali applikabbli għall-prodotti tal-Moldova skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika u l-Istati Membri tagħhom, minn naħa waħda, u r-Repubblika tal-Moldova, min-naħa l-oħra

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuz id-dokument COM(2023) 245 final.

Mehmuz: COM(2023) 245 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 2.5.2023
COM(2023) 245 final

2023/0144 (COD)

Proposta għal

REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ temporanji li tissupplimenta l-konċessjonijiet kummerċjali applikabbli għall-prodotti tal-Moldova skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika u l-Istati Membri tagħhom, minn naha waħda, u r-Repubblika tal-Moldova, min-naha l-oħra

MEMORANDUM TA' SPJEGAZZJONI

1. KUNTEST TAL-PROPOSTA

• Raġunijiet u objettivi tal-proposta

L-aggressjoni militari mhux provokata u mhux ġustifikata tar-Russja kontra l-Ukrajna li ilha għaddejja mill-24 ta' Frar 2022 għad għandha impatt negattiv profund fuq il-kapaċità tar-Repubblika tal-Moldova ("il-Moldova") li tinneogzja mal-bqija tad-dinja. Dan huwa b'mod partikolari minhabba li l-esportazzjonijiet tal-Moldova ddependew fuq it-tranzitu mit-territorju Ukren u fuq l-infrastruttura tal-Ukrajna, li fil-biċċa l-kbira għadhom mhumie x disponibbli. F'din is-sitwazzjoni diffiċli, il-Moldova talbet lill-UE tistabbilixxi l-kundizzjonijiet li jippermettu lill-pajjiż jidderiegi mill-ġdid lejn l-UE xi ftit mill-kummerċ tiegħu mal-bqija tad-dinja. Dan ikompli japprofondixxi r-relazzjonijiet kummerċjali tiegħu mal-UE u jappoġġa l-ekonomija tagħha. Miżuri possibbli jinkludu ż-żieda fil-livell ta' liberalizzazzjoni tas-suq permezz tar-Regolament (UE) 2022/1279 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Lulju 2022 dwar miżuri temporanji ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ li jissupplimentaw il-konċessjonijiet kummerċjali applikabbli għal prodotti mill-Moldova skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-UE u r-Repubblika tal-Moldova ("il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni")¹ li jistabbilixxi zona ta' kummerċ hieles profonda u komprensiva (DCFTA). Dan ir-Regolament daħal fis-seħh fit-23 ta' Lulju 2022 u se jkun fis-seħh sal-24 ta' Lulju 2023. Dawn il-miżuri jipprovdu flessibilità u ċertezza għall-produtturi tal-Moldova.

Minhabba l-aggressjoni militari kontinwa tar-Russja kontra l-Ukrajna u l-impatt li għaddej bhalissa fuq il-Moldova, u meta jitqies li l-Moldova nġhatat status ta' kandidat għall-UE f'Ġunju 2022, il-Kummissjoni qed tippromponi Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li se jġedded dawn il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ għal perjodu ta' sena (1) mid-data li fiha jiskadu l-miżuri attwali (jiġifieri mill-25 ta' Lulju 2023). Il-miżuri għandhom jiehdu l-forma ta' sospensjoni temporanja tat-tariffi pendenti kollha skont it-Titolu V tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni. Dan jikkonċerna l-frott u l-haxix soġġetti għas-sistema tal-prezz tad-dhul u għall-kwoti tar-rati tariffarji.

Skont l-Anness XV-A tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni, seba' prodotti agrikoli mill-Moldova huma soġġetti għall-kwoti tariffarji. Dawn huma: tadam, tewm, għeneb tal-mejda, tuffieħ, ċirasa, għajnbaqar u meraq tal-għeneb. Għal dawn il-prodotti kollha, huwa xieraq li jiġu sospizi t-tariffi kollha u s-sistema ta' prezz tad-dhul biex temporanjament tiġi appoġġata r-ridirezzjoni tal-esportazzjoni ta' dawn il-prodotti lejn l-UE.

Dawn il-miżuri temporanji u eċċezzjonali se jiżguraw li l-flussi kummerċjali eżistenti mill-Moldova lejn l-UE jkun jistgħu jkomplu, u dan se jappoġġa l-ekonomija tal-Moldova. Dan huwa konformi mal-oġġettivi ewlenin tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni, jiġifieri li jistabbilixxi kundizzjonijiet għal relazzjonijiet ekonomiċi u kummerċjali msahha li jwasslu għall-integrazzjoni gradwali tal-Moldova fis-Suq Intern tal-UE u jikkontribwixxi għat-tishih tad-demokrazija u għall-istabbiltà politika, ekonomika u istituzzjonali fil-Moldova.

¹ Il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika u l-Istati Membri tagħhom, minn naha waħda, u r-Repubblika tal-Moldova, min-naha l-oħra (GU L 240, 30.8.2014, p. 4) ġie ffirmat mill-Partijiet fis-27 ta' Ġunju 2014. Il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni, inkluż iż-Żona ta' Kummerċ Hieles Approfondita u Komprensiva (DCFTA) ilu jiġi applikat b'mod provizorju mill-1 ta' Settembru 2014 u ilu fis-seħh bis-shih mill-1 ta' Lulju 2016 wara r-ratiffa mill-Istati Membri kollha tal-UE.

Il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ stabbiliti f'din il-proposta għal Regolament huma konformi mal-Artikolu 2 tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni li jimpenja ruħu li jirrispetta l-prinċipji demokratiċi, id-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali kif ukoll li jiġġieled il-proliferazzjoni tal-armi ta' qerda massiva, materjali relatati u l-mezzi ta' kunsinna tagħhom. Barra minn hekk, skont l-istess Artikolu, il-Partijiet jimpenjaw ruħhom b'mod partikolari li jirrispettaw l-istat tad-dritt u l-governanza tajba, il-ġlieda kontra l-korruzzjoni, l-attivitàjiet kriminali, organizzati jew le, inklużi dawk ta' natura transnazzjonali, u t-terroriżmu, kif ukoll il-prinċipji ta' żvilupp sostenibbli u multilateraliżmu effettiv. Il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ infushom jehtiegu, bħala prerekwizit, li jirrispettaw dawn l-elementi essenzjali u l-prinċipji ġenerali.

Barra minn hekk, il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ deskritti f'din il-proposta għandhom l-għan li jiżguraw, f'konformità mal-Artikolu 207(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), li l-politika kummerċjali komuni tal-UE titwettaq f'konformità mal-prinċipji u l-oġettivi tal-azzjoni esterna tal-UE stabbiliti fl-Artikolu 21 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE).

Se japplikaw proċeduri ta' salvagwardja mhaffa abbażi ta' monitoraġġ regolari li jippermetti l-introduzzjoni mill-ġdid potenzjali tad-dazji doganali.

- **Konsistenza mad-dispożizzjonijiet eżistenti fil-qasam ta' politika**

Dawn il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ huma konsistenti mal-Ftehim u b'mod partikolari mat-Titolu V li jistabbilixxi DCFTA, li jipprevedi li l-Partijiet se jistabbilixxu progressivament zona ta' kummerċ hieles fuq perjodu tranżitorju ta' massimu ta' 10 snin li jibda mid-dhul fis-seħh ta' dak il-Ftehim (l-Artikolu 143 tal-Ftehim).

Barra minn hekk, ir-Regolament (UE) 2022/1279 wera l-impenn qawwi tal-UE li tappoġġa lill-Moldova ekonomikament permezz tal-kummerċ internazzjonali fil-kuntest tal-agressjoni Russa kontra l-Ukrajna. It-tiġdid tal-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ ikun żvilupp loġiku ta' din il-politika.

Barra minn hekk, fl-2022 il-Moldova talbet li tattiva r-rieżami skont l-Artikolu 147 tal-Ftehim sabiex tikkunsidra l-aċċellerazzjoni u t-twessigh tal-kamp ta' applikazzjoni tal-eliminazzjoni tad-dazji doganali bejn il-Moldova u l-UE. Bhalissa għaddejjin diskussjonijiet għal dan l-għan.

- **Konsistenza ma' politiki ohra tal-Unjoni**

L-UE kkundannat bil-qawwa l-aggressjoni Russa kontra l-Ukrajna u ħadet passi sinifikanti biex tappoġġa lill-Moldova f'din is-sitwazzjoni eċċezzjonali, inkluż l-ghoti ta' appoġġ umanitarju u fil-fruntieri addizzjonali, assistenza makrofinanzjarja u miżuri biex jiġi ffaċilitat il-kummerċ matul dan iż-żmien diffiċli. Barra minn hekk, il-Moldova nġhatat l-istatus ta' kandidat tal-UE f'Ġunju 2022. Ir-Regolament propost għalhekk jikkonforma mal-obbligu tal-Unjoni skont l-Artikolu 21(3) TUE biex tiġi żgurata konsistenza bejn l-oqsma differenti tal-azzjoni esterna tagħha, kif ukoll mal-Artikolu 207(1) TFUE li jipprevedi li l-politika kummerċjali komuni għandha titwettaq fil-kuntest tal-prinċipji u l-oġettivi tal-azzjonijiet esterni tal-Unjoni.

2. BAŽI ĠURIDIKA, SUSSIDJARJETÀ U PROPORZJONALITÀ

- **Baži ġuridika**

Il-baži ġuridika għal din il-proposta hija l-Artikolu 207(2) tat-TFUE.

- **Sussidjarjetà (għall-kompetenza mhux esklużiva)**

Il-politika kummerċjali komuni, skont l-Artikolu 3(1)(e) tat-TFUE, hija definita bħala kompetenza esklużiva tal-UE. Għalhekk, il-prinċipju tas-sussidjarjetà ma japplikax.

- **Proporzjonalità**

Din il-proposta hija meħtieġa biex timplimenta l-politika kummerċjali komuni u biex tappoġġa lill-Moldova ekonomikament fid-diffikultajiet attwali tagħha, anke fil-qasam tal-kummerċ mal-UE.

- **Għażla tal-istrument**

Din il-proposta hija bbażata fuq l-Artikolu 207(2) tat-TFUE u taqa' taħt il-politika kummerċjali komuni tal-Unjoni.

3. RIŻULTATI TAL-EVALWAZZJONIJIET EX POST, TAL-KONSULTAZZJONIJIET MAL-PARTIJET IKKONĊERNATI U TAL-VALUTAZZJONIJIET TAL-IMPATT

- **Evalwazzjonijiet ex post/kontrolli tal-idoneità tal-leġiżlazzjoni eżistenti**

Mhux applikabbli.

- **Konsultazzjonijiet mal-partijiet ikkonċernati**

Mhux applikabbli.

- **Ġbir u użu tal-gharfien esperti**

Mhux applikabbli.

- **Valutazzjoni tal-impatt**

Sabiex jiġi żgurat li l-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ għall-Moldova jkomplu wara l-iskadenza tar-Regolament (UE) 2022/1279 fl-24 ta' Lulju 2023, huwa importanti li r-Regolament jidhol fis-seħh fil-25 ta' Lulju 2023. Minhabba din il-htieġa u l-urġenza li rriżultat ta' din il-proposta, ma twettqet l-ebda valutazzjoni tal-impatt għall-miżura inkwistjoni. Madankollu, id-dispożizzjonijiet kummerċjali u relatati mal-kummerċ tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni kienu soġġetti għal valutazzjoni tal-impatt fuq is-sostenibbiltà kkummissjonata u ppubblikata mid-DĠ Kummerċ fl-2012 li kkontribwixxiet għall-proċess ta' negozjar tad-DCFTA. Dan l-istudju kkonferma li l-implimentazzjoni ta' dispożizzjonijiet tal-kummerċ u relatati mal-kummerċ jkollhom impatt ekonomiku pożittiv kemm għall-UE kif ukoll għall-Moldova.

Barra minn hekk, il-flussi tal-importazzjoni skont ir-Regolament (UE) 2022/1279 qed jiġu mmonitorjati u rrapportati regolarment.

- **Idoneità regolatorja u simplifikazzjoni**

Il-miżura ma żżidx il-piż regolatorju għall-kumpaniji.

- **Drittijiet fundamentali**

Dawn il-miżuri jirrispettaw il-prinċipji bażiċi minquxa fil-Ftehim ta' Assoċjazzjoni. B'mod partikolari, ir-rispett għall-prinċipji demokratiċi, id-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali (l-Artikolu 2 tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni).

Il-miżuri jkunu wkoll konformi mal-Karta Ewropea dwar id-Drittijiet Fundamentali.

4. IMPLIKAZZJONIJIET BAĠITARJI

Skont stima bbażata fuq l-importazzjonijiet tal-Moldova tal-prodotti kkonċernati fl-2021, li kienet l-aħħar sena qabel ma ġew introdotti l-miżuri kummerċjali awtonomi, l-UE se tara telf ta' dhul doganali li jikkorrispondi għal madwar EUR 0.3 miljun fis-sena. Għalhekk, l-impatt fuq ir-rizorsi proprji tal-UE se jkun limitat hafna.

5. ELEMENTI OHRA

- **Pjanijiet ta' implimentazzjoni u arrangamenti dwar il-monitoraġġ, l-evalwazzjoni u r-rappurtar**

Ir-rappurtar online dwar l-evoluzzjoni tal-kummerċ bilaterali bejn l-UE u l-Moldova huwa disponibbli fuq paġni web iddedikati tal-Kummissjoni Ewropea (europa.com).

- **Dokumenti ta' spjegazzjoni (għad-direttivi)**

Mhux applikabbli.

- **Spjegazzjoni fid-dettall tad-dispożizzjonijiet speċifiċi tal-proposta**

Fid-dawl tas-sitwazzjoni ta' kriżi fil-Moldova bħala riżultat tal-invażjoni Russa tal-Ukrajna, ir-Regolament għandu l-għan li jżid il-flussi kummerċjali għall-importazzjonijiet kollha mill-Moldova billi jissospendi t-tariffi u d-dazji tal-importazzjoni pendenti kollha applikati għall-prodotti tal-Moldova. Il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ jingħataw fil-forma ta' sospensjoni shiha tad-dazji tal-importazzjoni fuq il-prodotti kollha.

Proposta għal

REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

dwar il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ temporanji li tissupplimenta l-konċessjonijiet kummerċjali applikabbli għall-prodotti tal-Moldova skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika u l-Istati Membri tagħhom, minn naha waħda, u r-Repubblika tal-Moldova, min-naha l-oħra

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 207(2) tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz tal-att leġiżlattiv intbagħat lill-parlamenti nazzjonali,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura leġiżlattiva ordinarja²,

Billi:

- (1) Il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika u l-Istati Membri tagħhom, minn naha waħda, u r-Repubblika tal-Moldova ("il-Moldova"), min-naha l-oħra³ (il-"Ftehim ta' Assoċjazzjoni") jikkostitwixxi l-bażi tar-relazzjoni bejn l-Unjoni u l-Moldova. Skont id-Deciżjoni tal-Kunsill 2014/492/UE⁴, it-Titolu V tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni, li jirrigwarda l-kummerċ u kwistjonijiet relatati mal-kummerċ, gie applikat proviżorjament mill-1 ta' Settembru 2014, u daħal fis-seħh fl-1 ta' Lulju 2016, wara r-ratifika mill-Istati Membri kollha.
- (2) Il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni jesprimi x-xewqa tal-Partijiet għall-Ftehim ta' Assoċjazzjoni (il-"Partijiet") li jsaħħu u jwessgħu r-relazzjonijiet b'mod ambizzjuż u innovattiv, li jiffaċilitaw u jiksbu integrazzjoni ekonomika gradwali, u li jagħmlu dan f'konformità mad-drittijiet u l-obbligi li jirriżultaw mis-sħubija tal-Partijiet fl-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ.
- (3) L-Artikolu 143 tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni jipprovdi għall-istabbiliment progressiv ta' zona ta' kummerċ hieles bejn il-Partijiet f'konformità mal-Artikolu XXIV tal-Ftehim Ġenerali tal-1994 dwar it-Tariffi u l-Kummerċ ('GATT 1994'). Għal dan il-għan, l-Artikolu 147 tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni jipprevedi l-eliminazzjoni

² Il-pożizzjoni tal-Parlament Ewropew ta' ... (għadha mhux ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali) u d-deċiżjoni tal-Kunsill ta' ...

³ ĠU L 240 tat-30.8.2014, p. 4

⁴ Id-Deciżjoni tal-Kunsill 2014/492/UE tas-16 ta' Ġunju 2014 dwar l-iffirmar, fisem l-Unjoni Ewropea, u l-applikazzjoni proviżorja tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika u l-Istati Membri tagħhom, minn naha waħda, u r-Repubblika tal-Moldova, min-naha l-oħra (ĠU L 260, 30.8.2014, p. 1).

progressiva tad-dazji doganali f'konformità mal-Iskedi inkluzi fih u l-possibbiltà li l-kamp ta' applikazzjoni ta' tali eliminazzjoni jithaffef u jitwessa'.

- (4) Il-gwerra mhux provokata u mhux ġustifikata tar-Russja ta' aggressjoni kontra l-Ukrajna mill-24 ta' Frar 2022 kellha impatt negattiv profund fuq il-kapaċità tal-Moldova li tinnegozja mal-bqija tad-dinja, b'mod partikolari minhabba li l-esportazzjonijiet tal-Moldova kienu jiddependu għal dak il-kummerċ fi tranżitu mit-territorju Ukren u fuq l-infrastruttura tal-Ukrajna, li issa fil-biċċa l-kbira mhumie x disponibbli. Biex jittaffew l-effetti negattivi fuq l-ekonomija tal-Moldova, jeħtieġ li jithaffef l-iżvilupp ta' relazzjonijiet ekonomiċi eqreb bejn l-Unjoni u r-Repubblika tal-Moldova u li jingħata appoġġ rapidu lill-ekonomija tal-Moldova f'dawn iċ-ċirkostanzi kritiċi. Huwa għalhekk neċessarju u xieraq li jibqgħu jiġu stimulat i-flussi kummerċjali u li jingħataw konċessjonijiet fil-forma ta' miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ għall-prodotti kollha f'konformità mal-aċċellerazzjoni tal-eliminazzjoni tad-dazji doganali fuq il-kummerċ bejn l-Unjoni u l-Ukrajna.
- (5) F'konformità mal-Artikolu 21(3) tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE), l-Unjoni għandha tiżgura l-konsistenza bejn l-oqsma differenti tal-azzjoni esterna tagħha. Skont l-Artikolu 207(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), il-politika kummerċjali komuni għandha titwettaq fil-kuntest tal-prinċipji u l-oġettivi tal-azzjoni esterna tal-Unjoni.
- (6) Ir-Regolament (UE) Nru 2022/1279 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁵ se jiskadi fl-24 ta' Lulju 2023.
- (7) Il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ stabbiliti b'dan ir-Regolament jenħtieġ li jiehdu l-forma li ġejja: (i) is-sospensjoni tal-applikazzjoni tas-sistema ta' prezzijiet ta' dħul għall-frott u l-ħxejjex; u (ii) is-sospensjoni tal-kwoti tariffarji u tad-dazji tal-importazzjoni kollha. Permezz ta' dawn il-miżuri l-Unjoni se tapprofondixxi l-integrazzjoni ekonomika bejn il-Moldova u l-Unjoni u ttipprovdi temporanjament appoġġ ekonomiku xieraq għall-benefiċċju tal-Moldova u l-operaturi ekonomiċi li huma affettwati.
- (8) Sabiex jiġi evitat frodi, jenħtieġ li l-jedd għall-miżuri kummerċjali stabbiliti permezz ta' dan ir-Regolament ikunu kondizzjonali fuq il-fatt li hekk kif il-Moldova tkun ikkonformat mal-kondizzjonijiet rilevanti kollha biex jinkisbu l-benefiċċji skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni, inkluzi ir-regoli tal-orijini tal-prodotti kkonċernati u l-proċeduri relatati magħhom, kif ukoll l-involviment tal-Moldova f'kooperazzjoni amministrattiva mill-qrib mal-Unjoni, kif previst mill-Ftehim ta' Assoċjazzjoni.
- (9) Jenħtieġ li l-Moldova żżomm lura milli tintroduċi dazji jew imposti godda li jkollhom effett ekwivalenti u restrizzjonijiet kwantitattivi godda jew miżuri li jkollhom effett ekwivalenti għall-importazzjonijiet li joriginaw fl-Unjoni, milli żżid il-livelli eżistenti ta' dazji jew imposti jew milli tintroduċi kwalunkwe restrizzjoni oħra, sakemm ma tkunx iġġustifikata b'mod ċar fil-kuntest tal-gwerra. Fil-każ li l-Moldova tonqos milli tkun konformi ma' kwalunkwe waħda minn daww il-kondizzjonijiet, jenħtieġ li l-Kummissjoni jkollha s-setgħa li tissospendi temporanjament il-miżuri ta' kummerċ kollha jew parti minnhom stabbiliti minn dan ir-Regolament.

⁵ Ir-Regolament (UE) 2022/1279 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Lulju 2022 dwar miżuri temporanji ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ li jissupplimentaw il-konċessjonijiet kummerċjali applikabbli għal prodotti mir-Repubblika tal-Moldova skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika u l-Istati Membri tagħhom, minn naha waħda, u l-Ukrajna, min-naha l-oħra (ĠU L 195, 22.7.2022, p. 6)

- (10) L-Artikolu 2 tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni jipprevedi li, fost affarijiet oħra, l-osservanza għall-prinċipji demokratiċi, id-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali kif ukoll il-ġlieda kontra l-proliferazzjoni tal-armi ta' qerda massiva, materjali relatati u l-mezzi ta' kunsinna tagħhom jikkostitwixxu elementi essenzjali tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni. Skont l-istess Artikolu, il-Partijiet jimpennaw ruħhom b'mod partikolari għall-prinċipji ġenerali li ġejjin: ir-rispett għall-prinċipju tal-istat tad-dritt u l-governanza tajba, il-ġlieda kontra l-korruzzjoni, l-attivitajiet kriminali, organizzati jew le, inklużi dawk ta' karattru transnazzjonali, u t-terroriżmu, u r-rispett għall-prinċipji ta' żvilupp sostenibbli u multilateraliżmu effettiv. Huwa xieraq li tiġi introdotta l-possibbiltà li jiġu sospizi temporanjament il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ previsti f'dan ir-Regolament jekk il-Moldova tonqos milli tirrispetta jew l-elementi essenzjali jew il-prinċipji ġenerali msemmija qabel tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni.
- (11) Sabiex jiġu żgurati kundizzjonijiet uniformi għall-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament, jenhtieg li l-Kummissjoni tingħata setgħat ta' implimentazzjoni biex tissospendi temporanjament il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ imsemmija fil-premessa 1 f'kazijiet fejn il-produtturi tal-Unjoni ta' prodotti simili jew li jikkompetu direttament huma jew jistgħu jiġu affettwati serjament mill-importazzjonijiet skont dan ir-Regolament. Jenhtieg li dawk is-setgħat ikunu eżerċitati f'konformità mar-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁶.
- (12) Suġġett għal valutazzjoni ta' tliet xhur tal-Kummissjoni bbażata fuq monitoraġġ regolari tal-impatt ta' dan ir-Regolament u jew wara talba sostanzjata kif xieraq minn Stat Membru jew fuq l-inizjattiva tal-Kummissjoni stess, huwa mehtieg li tiġi prevista l-possibbiltà tar-riintroduzzjoni tad-dazji doganali applikabbli b'xi mod ieħor skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni għall-importazzjonijiet ta' kwalunkwe prodott li jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament li jaffettwa b'mod negattiv s-suq tal-Unjoni ta' prodotti simili jew li jikkompetu direttament.
- (13) Jenhtieg li r-rapport annwali tal-Kummissjoni dwar l-implimentazzjoni taż-Żona ta' Kummerċ Hieles Approfondit u Komprensiv, li huwa parti integrali mill-Ftehim ta' Assoċjazzjoni, jinkludi valutazzjoni fid-dettall tal-implimentazzjoni ta' miżuri tal-kummerċ stabbiliti permezz ta' dan ir-Regolament.
- (14) Minhabba l-urgenza tal-kwistjoni relatata mas-sitwazzjoni kkawżata mill-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukraina, jitqies li huwa xieraq li tiġi invokata l-eċċezzjoni għall-perjodu ta' tmien ġimgħat prevista fl-Artikolu 4 tal-Protokoll Nru 1 dwar ir-rwol tal-Parlamenti nazzjonali fl-Unjoni Ewropea, anness mat-TUE, mat-TFUE u mat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea għall-Energija Atomika,

ADOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

Artikolu 1

Miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ

Il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ li ġejjin huma introdotti:

⁶ Ir-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 li jistabbilixxi r-regoli u l-prinċipji ġenerali dwar il-modalitajiet ta' kontroll mill-Istati Membri tal-eżerċizzju mill-Kummissjoni tas-setgħat ta' implimentazzjoni (ĠU L 55, 28.2.2011, p. 13)

- (a) il-kwoti tariffarji kollha stabbiliti skont l-Anness XV-A tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni għandhom jiġu sospiżi u l-prodotti koperti minn dawk il-kwoti għandhom jiġu ammessi għall-importazzjoni fl-Unjoni mill-Ukrajna mingħajr ebda dazju doganali;
- (b) l-applikazzjoni tas-sistema ta' prezzijiet ta' dhul għandha tiġi sospiża għal dawk il-prodotti li għalihom tapplika kif speċifikat fl-Anness XV-B tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni. L-ebda dazju doganali ma għandu japplika għall-importazzjonijiet ta' dawk il-prodotti.

Artikolu 2

Kundizzjonijiet għall-intitolament għall-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ

Il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ previsti fl-Artikolu 1 għandhom ikunu soġġetti għall-kundizzjonijiet li ġejjin:

- (a) il-konformità mar-regoli tal-orijini tal-prodotti u l-proċeduri relatati magħhom kif previst fil-Ftehim ta' Assoċjazzjoni;
- (b) l-astensjoni tal-Moldova milli tintroduċi dazji jew imposti godda li jkollhom effett ekwivalenti u restrizzjonijiet kwantitattivi godda jew miżuri li jkollhom effett ekwivalenti għal importazzjonijiet li joriginaw mill-Unjoni, milli żżid il-livelli eżistenti ta' dazji jew imposti jew milli tintroduċi kull restrizzjoni oħra, inkluż miżuri diskriminatorji amministrattivi interni, sakemm dan ma jkunx iġġustifikat b'mod ċar fil-kuntest tal-gwerra; kif ukoll
- (c) ir-rispett tal-Moldova għall-prinċipji demokratiċi, id-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali kif ukoll il-għieda kontra l-proliferazzjoni tal-armi ta' qerda massiva, materjali relatati u l-mezzi ta' kunsinna tagħhom, ir-rispett għall-prinċipju tal-istat tad-dritt u l-governanza tajba, il-għieda kontra l-korruzzjoni, l-attivitajiet kriminali, organizzati jew le, inklużi dawk ta' karattru transnazzjonali, u t-terroriżmu, u r-rispett għall-prinċipji ta' żvilupp sostenibbli u multilateraliżmu effettivi previsti fl-Artikoli 2, 9 u 16 tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni.

Artikolu 3

Sospensjoni temporanja tal-miżuri

1. Fejn il-Kummissjoni ssib li hemm biżżejjed evidenza ta' nuqqas ta' konformità mill-Moldova mal-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 2, hija tista', permezz ta' att ta' implimentazzjoni, tissospendi kompletament jew parzjalment il-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ previsti f'dan ir-Regolament. Dak l-att ta' implimentazzjoni għandu jiġi adottat f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 5(2).
2. Meta Stat Membru jitlob li l-Kummissjoni tissospendi kwalunkwe waħda mill-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ previsti f'dan ir-Regolament abbażi ta' nuqqas ta' konformità mal-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 2, il-punt (b), il-Kummissjoni għandha tipprova opinjoni motivata fi żmien erba' xhur mit-talba dwar jekk id-dikjarazzjoni tan-nuqqas ta' konformità tal-Moldova hijiex sostanzjata. Jekk il-Kummissjoni tikkonkludi li t-talba hija sostanzjata, hija għandha tibda l-proċedura msemmija fil-paragrafu 1.

Artikolu 4

Salvagwardja mhaffa

1. Jekk prodott li jorigina fl-Ukrajna jiġi importat taht kundizzjonijiet li jaffettwaw b'mod negattiv is-suq ta' prodotti simili tal-Unjoni jew li jikkompetu direttament, il-Kummissjoni tista' tintroduci mill-ġdid id-dazji doganali applikabbli b'mod ieħor skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni fuq l-importazzjonijiet ta' dak il-prodott fi kwalunkwe hin billi tadotta att ta' implimentazzjoni. Dak l-att ta' implimentazzjoni għandu jiġi adottat f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 5(3).
2. Il-Kummissjoni għandha tagħmel monitoraġġ regolari tal-impatt ta' dan ir-Regolament li jqis l-informazzjoni dwar l-esportazzjonijiet, l-importazzjonijiet, il-prezzijiet fis-suq tal-Unjoni u l-produzzjoni tal-Unjoni tal-prodotti suġġetti għall-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ skont l-Artikolu 1 (a).

Il-Kummissjoni għandha tinforma lill-Istati Membri dwar ir-risultati tal-monitoraġġ regolari kull xahrejn minn meta jidhol fis-seħh dan ir-Regolament.
3. Il-Kummissjoni għandha tniedi valutazzjoni tas-sitwazzjoni tas-suq tal-Unjoni għal prodotti simili jew li jikkompetu direttament bl-għan li d-dazji doganali jerġghu jiddaħhlu.

Dik il-valutazzjoni għandha tiġi konkluża f'perjodu ta' mhux aktar minn tliet xhur:

 - (a) wara talba sostanzjata kif xieraq minn Stat Membru li tinkludi biżżejjed evidenza *prima facie* disponibbli b'mod raġonevoli għal dak l-Istat Membru skont il-paragrafu 5 ta' importazzjonijiet li jaffettwaw b'mod negattiv lis-suq imsemmija fil-paragrafu 1, jew
 - (b) fuq l-inizjattiva tagħha stess, wara li jkuh hareġ biċ-ċar għall-Kummissjoni li hemm biżżejjed evidenza *prima facie* dwar id-diffikultajiet serji kif imsemmija fil-paragrafu 1.
4. Jekk, bħala riżultat tal-valutazzjoni, il-Kummissjoni tqis li s-suq tal-Unjoni ta' prodotti simili jew li jikkompetu direttament ikun ġie affettwat b'mod negattiv u jkollha l-intenzjoni li tintroduci d-dazji doganali mill-ġdid, hija għandha tippubblika avviż f'*Il-Gurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* li jhabbar l-introduzzjoni mill-ġdid tad-dazji doganali applikabbli b'mod ieħor skont il-paragrafu 1. L-avviż għandu jipprovdi sommarju tar-riżultati ewlenin tal-valutazzjoni mhaffa u jispeċifika l-perjodu li fih il-partijiet interessati jistgħu jissottomettu l-fehmiet tagħhom bil-miktub. Dan il-perjodu ma għandux jeċċedi l-ghaxart ijiem mid-data tal-pubblikazzjoni tal-avviż.
5. Fil-valutazzjoni tagħha dwar jekk għandhomx jiġu applikati miżuri skont il-paragrafu 1, il-Kummissjoni għandha tqis l-iżviluppi rilevanti kollha tas-suq inkluż l-impatt tal-importazzjonijiet ikkonċernati fuq is-sitwazzjoni tas-suq tal-Unjoni ta' prodotti simili jew li jikkompetu direttament. Dik il-valutazzjoni għandha tinkludi fatturi bħal:
 - (a) ir-rata u l-ammont taż-żieda fl-importazzjoni tal-prodott ikkonċernat mill-Ukrajna f'termini assoluti u relattivi; kif ukoll
 - (b) l-effett tal-importazzjonijiet ikkonċernati fuq il-produzzjoni u l-prezzijiet tal-UE, filwaqt li jitqies l-iżvilupp tal-importazzjonijiet minn sorsi oħra.

Din il-lista mhijiex eżawrjenti u jistgħu jitqiesu wkoll fatturi rilevanti oħra.

6. Id-dazji doganali applikabbli b'mod ieħor skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni jistgħu jiġu introdotti mill-ġdid sakemm ikun meħtieġ biex ipattu għall-effetti negattivi fuq is-suq tal-Unjoni ta' prodotti simili jew li jikkompetu direttament.
7. Fejn ċirkostanzi eċċezzjonali jeħtieġu azzjoni immedjata, il-Kummissjoni tista', mingħajr ma ssegwi l-proċedura stabbilita fil-paragrafu 4 u wara li tinforma lill-Kumitat dwar is-Salvagwardji stabbilit bl-Artikolu 3(1) tar-Regolament (UE) 2015/478⁷, tiegħu kwalunkwe miżura preventiva, li tkun meħtieġa.

Artikolu 5

Proċedura ta' kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tkun assistita mill-Kumitat tal-Kodiċi Doganali stabbilit bl-Artikolu 285(1) tar-Regolament (UE) Nru 952/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁸ fir-rigward tal-Artikolu 3(1) ta' dan ir-Regolament. Dak il-Kumitat għandu jkun kumitat fis-sens tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.
2. Il-Kummissjoni għandha tkun assistita mill-Kumitat dwar is-Salvagwardji stabbilit bl-Artikolu 3(1) tar-Regolament (UE) 2015/478 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁹ fir-rigward tal-Artikolu 4(1) ta' dan ir-Regolament. Dak il-Kumitat għandu jkun kumitat fis-sens tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.
3. Meta ssir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

Artikolu 6

Valutazzjoni tal-implimentazzjoni tal-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ

Ir-rapport annwali tal-Kummissjoni dwar l-implimentazzjoni taż-Żona ta' Kummerċ Hieles Approfondit u Komprensiv għandu jinkludi valutazzjoni fid-dettall tal-implimentazzjoni tal-miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ previsti f'dan ir-Regolament u għandu jinkludi, sa fejn ikun xieraq, valutazzjoni tal-impatt soċjali ta' dawn il-miżuri fil-Moldova u fl-Unjoni. L-informazzjoni dwar l-importazzjonijiet ta' prodotti skont l-Artikolu 1 (a) għandha tkun disponibbli fuq is-sit web tal-Kummissjoni.

Artikolu 7

Dhul fis-seħħ u applikazzjoni

Dan ir-Regolament għandu jidhul fis-seħħ fil-[25 ta' Lulju 2023].

Dan ir-Regolament għandu japplika sal-[24 ta' Lulju 2024].

⁷ Regolament (UE) 2015/478 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2015 dwar ir-regoli komuni għall-importazzjonijiet ([GU L 83, 27.3.2015, p. 16](#)).

⁸ Ir-Regolament (UE) Nru 952/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Ottubru 2013 li jistabbilixxi l-Kodiċi Doganali tal-Unjoni (ĠU L 269, 10.10.2013, p. 1).

⁹ Ir-Regolament (UE) Nru 2015/478 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2015 dwar ir-regoli komuni għall-importazzjonijiet (ĠU L 83, 27.3.2015, p. 16)

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Parlament Ewropew
Il-President

Għall-Kunsill
Il-President

DIKJARAZZJONI FINANZJARJA LEĠIŻLATTIVA GHAL PROPOSTI LI
GHANDHOM IMPATT FUQ IL-BAĠIT LIMITAT B'MOD ESKLUSSIV GHAN-
NAHA TAD-DHUL

1. ISEM IL-PROPOSTA:

Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar miżuri ta' liberalizzazzjoni tal-kummerċ temporanji li tissupplimenta l-konċessjonijiet kummerċjali applikabbli għall-prodotti tal-Moldova skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika u l-Istati Membri tagħhom, minn naħa waħda, u l-Moldova, min-naħa l-oħra.

2. LINJI BAĠITARJI:

Il-Kapitolu 12, l-Artikolu 120

Ammont ibbaġitjat għas-sena 2023: EUR 21 590 300 000

3. IMPATT FINANZJARJU

☐ Il-proposta ma għandha l-ebda implikazzjoni finanzjarja

☒ Il-proposta ma għandha l-ebda impatt finanzjarju fuq in-nefqa iżda għandha impatt finanzjarju fuq id-dhul – l-effett huwa kif ġej:

Linja baġitarja	Dhul	Perjodu: parti minn 2023 - parti minn 2024 * (miljuni ta' EUR għal pozizzjoni decimali waħda)
Artikolu 120 Kapitolu 12 ¹⁰	<i>Impatt fuq ir-riżorsi proprji</i>	0.3
Totali		

* Perjodu ta' sena mid-dhul fis-seħh tar-regolament

Il-kalkoli huma bbażati fuq il-volumi ta' importazzjoni tal-2021 tal-prodotti koperti mir-Regolament propost li jaqbzu l-kwota annwali mingħajr dazju. L-2021 kienet l-aħħar sena qabel ma ġew introdotti l-miżuri kummerċjali awtonomi.

Abbażi tal-kalkoli ta' hawn fuq, it-telf tad-dhul mir-riżorsi proprji tradizzjonali minn din id-Deċizzjoni huwa stmat għal EUR 0.366 miljun (ammont gross, inklużi l-kostijiet tal-ġbir) x 0,75 = EUR 0.274 miljun għall-perjodu inkwistjoni.

¹⁰ Fir-rigward tar-riżorsi proprji tradizzjonali (dazji agrikoli, imposti taz-zokkor, dazji doganali) l-ammonti indikati jridu jkunu ammonti netti, jiġifieri ammonti grossi wara t-tnaqqis tal-25 % tal-kostijiet tal-ġbir.

4. MIŻURI KONTRA L-FRODI

Sabiex jiġi evitat frodi, jenħtieġ li l-jedd għall-miżuri kummerċjali awtonomi stabbiliti permezz tar-Regolament propost ikunu kondizzjonali fuq il-fatt li l-Ukrajna tkun ikkonformat mal-kondizzjonijiet rilevanti kollha biex jinkisbu l-benefiċċji skont il-Ftehim ta' Assoċjazzjoni, inkluż ir-regoli tal-orijini tal-prodotti kkonċernati u l-proċeduri relatati magħhom, kif ukoll l-involviment tal-Ukrajna f'kooperazzjoni amministrattiva mill-qrib mal-Unjoni, kif previst mill-Ftehim ta' Assoċjazzjoni.